

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 24CoP/11/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2117213368
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 03. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Andrea Dudášová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2019:2117213368.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave, v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Andrea Dudášová a sudkýň: JUDr. Magdaléna Krajčovičová a JUDr. Ľuboslava Vanková, vo veci starostlivosti o medzičasom plnoleté dieťa: X. X., nar. XX.XX.XXXX a maloleté dieťa: D. X., nar. XX.XX.XXXX, zastúpená procesným opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny S., deti rodičov: P. X., nar. X.XX.XXXX, W. XX, S., zastúpená advokátkou: PhDr. JUDr. Jaroslava Balážiová, Dolné Bašty 2, Trnava a M. X., nar. XX.XX.XXXX, M. XX, S., zastúpený splnomocnencom: JUDr. S. W. N., S., o zvýšenie výživného, na odvolanie matky proti rozsudku Okresného súdu Trnava č.k. 16P 45/2017-234 zo dňa 5. novembra 2018, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie r u š í a v e c m u v r a c i a na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Rozsudkom napadnutým odvolaním súd prvej inštancie výrokom I. návrh zamietol a výrokom II. rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

2. Svoje rozhodnutie súd prvej inštancie po citácii § 62 ods. 1, 2, 4, § 75 ods. 1, § 77 ods. 1 veta prvá a druhá, § 78 ods. 1, 3, § 26 Zákona o rodine, § 2 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku, § 217 ods. 1 veta prvá Civilného sporového poriadku a § 121 Civilného mimosporového poriadku vecne odôvodnil tým, že „súd dospel k záveru, že od ostatnej úpravy výživného rozsudkom Okresného súdu Trnava 26C/171/2010-52 zo dňa 15.10.2010 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnava č. k. 24Co/453/2010-79 zo dňa 02.03.2011 došlo k zmene pomerov na strane maloletých dcér, avšak na strane otca nedošlo k podstatnej zmene pomerov. K zmene pomerov na strane maloletých prišlo z dôvodu jednak uplynutia viac ako 7 rokov od času poslednej úpravy výživného, ako aj v súvislosti s nástupom maloletých dcér na strednú školu. Matka však a okrem bežných vecí uvádza len mimoriadne výdavky, ktoré z hľadiska nie je možné zahrnúť do výdavkov pre účely určenia výživného. Súd po zrátaní výdavkov dospel k záveru, že podstatné mesačné výdavky na maloletú X. sú celkovo vo výške 230 eur a na maloletú D. vo výške 285 eur (č. l. 207 spisu). Súd však výdavky na drogériu a kozmetiku u maloletej X. v sume 50,00 eur a u maloletej D. v sume 60,00 eur považuje za nadhodnotené. Súd pri posudzovaní stanovenej výšky výživného v sume 100,00 eur, túto považoval za dostatočnú, nakoľko polovicou má prispievať matka, polovicou otec a spolu s prídavkom na dieťa a daňovým bonusom má súd za to, že je možné takto odôvodnené výdavky maloletých uhrádzať.

Po vykonanom dokazovaní však dospel k záveru, že na strane otca ako povinného z výživného sa pomery nezmenili v takej podstatnej miere, aby bolo možné zvýšiť výživné na maloleté. Z dokazovania má súd preukázané, že otec má v súčasnosti 3 vyživovacie povinnosti, pričom na každú z dcér platí výživné vo výške 100,00 eur mesačne. Podľa preložených daňových priznaní za rok 2016 a 2017 sa príjem otca podstatne nezmenil. Príjem otca sa ani podstatne nezmenil v porovnaní s pôvodnou úpravou výživného v roku 2011. Pri základných potrebách otca, ktoré každomesačne uhrádza (byť 120,00 eur, elektrina 17,00 eur, plyn 5,00 eur, strava 150,00 eur, spolu 292,00 eur), platí 300,00 eur výživné. Ak

aj navrhovateľka tvrdí, že otec v inom konaní udával príjem 800,00 - 1 000,00 eur, súd musí uviesť, že výživné sa určuje 20 - 25% vo výnimočných prípadoch 30% z príjmu povinnej osoby. Ak by aj súd vychádzal z príjmu otca vo výške 1 000,00 eur, tak ako uvádza navrhovateľka, výživné ktoré je možné uložiť otcovi by bolo vo výške 300,00 eur na všetky vyživovacie povinnosti, ktoré už v súčasnosti platí a teda je dosiahnutý jeho strop. Takto určené výživné, ako bolo určené v konaní pod sp. zn. 26C/171/2010 spolu s výživným od matky s prihliadnutím na jej osobnú starostlivosť spolu s prídavkami na deti umožňuje pokryť odôvodnené potreby maloletých dcér. Súd tak na základe zistených príjmov, výdavkov a zohľadnení všetkých vyživovacích povinností otca dospel k záveru, že nie je možné zvýšiť výživné, a preto návrh matky na zvýšenie výživného zamietol.

O náhrade trov konania účastníkov rozhodol súd po citácii § 52 a § 58 CMP, keď vo výroku V. rozsudku rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, nakoľko v mimosporových konaniach je v zásade vylúčený nárok na náhradu trov konania, pričom súd nezistil naplnenie žiadnej z výnimiek upravených v ustanovení § 53 a nasl. CMP“.

3. Proti tomuto rozsudku podala odvolanie matka prostredníctvom splnomocnenkyne z odvolacích dôvodov, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci - § 365 ods. 1 písm. d) Civilného sporového poriadku, súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam - § 365 ods. 1 písm. f) Civilného sporového poriadku a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci - § 365 ods. 1 písm. h) Civilného sporového poriadku. Súd prvej inštancie na jednej strane pripustil, že k zmene pomerov na strane maloletých došlo z dôvodu uplynutia viac ako 7 rokov od času poslednej úpravy výživného a nástupom maloletých dcér na strednú školu a na druhej strane súd absolútne nesprávne uviedol zhodnotenie výdavkov na deti. Taktiež odignoroval všetky výdavky uvedené matkou v súhrnnej sume 280,- eur mesačne na všetky osoby žijúce v spoločnej domácnosti t.j. konkrétne výdavky na bývanie vo výške 159,- eur, na televíziu 5,- eur, na elektrinu 50,- eur, telefóny 40,- eur a poisťky 26,- eur. Rovnako nie je jasné, z akého dôvodu súd do odôvodnených nákladov detí nezahrnul výdavky na zdravotnícke potreby, na lekárske vyšetrenia, poisťky detí, vreckové, darčeky, voľnočasové aktivity, či dokonca školské aktivity. Matka s takouto redukciovou výdavkov nesúhlasí. Ďalej vyslovil názor, že doposiaľ určenú výšku výživného na maloleté deti považuje za dostatočnú a to aj z toho dôvodu, že polovicu má prispievať matka. Takáto konštrukcia súdu však neberie do úvahy osobnú starostlivosť matky o maloleté dcéry, pretože bolo preukázané, že deti u otca trávajú len minimálny čas, vôbec u neho neprespávajú a starostlivosť o deti sa od poslednej úpravy styku s otcom fakticky preniesla výlučne na matku. Obligatórnym zákonným hľadiskom pri určovaní výšky výživného je osobný výkon starostlivosti, ktorý zákon o rodine nepochybne kladie na roveň finančnému zabezpečeniu výživy - uznesenie Ústavného súdu SR z 10. novembra 2011 sp. zn. IV. ÚS 489/2011. Zároveň súd vôbec do svojich záverov nepremietol zmenu okolností na strane matky, ktorá súvisí s jej zhoršeným zdravotným stavom a ani v odôvodnení žiadnym spôsobom neodôvodnil prečo túto zásadnú okolnosť nebral vôbec do úvahy. Obsah bodu 47 pripúšťa zmenu okolností na strane detí, avšak už pri vyčíslení nákladov tieto úplne nepochopiteľne v podstatnom rozsahu považuje za nedôvodné a uvádza, že matka má povinnosť ešte aj z takto redukovaných uznaných výdavkov detí podieľať sa v polovici, čo je v rozpore so znením bodu 50. odôvodnenia, v ktorom súd mechanicky uvádza, že zohľadňuje jej osobnú starostlivosť o deti. K posúdeniu výšky výživného je rozhodujúci príjem, ktorý by rodič reálne mohol dosiahnuť keby riadne svoje schopnosti využíval. Síce správne identifikoval postup ako a z čoho sa má tento potenciálny príjem určiť, avšak k jeho kvantifikácii vôbec nepristúpil. Súd vôbec nepodrobil prieskumu ani potenciálnu úroveň príjmu otca, ani sa bližšie nezaoberal výdavkami otca z hľadiska jeho opodstatnenosti pri určovaní výživného. Súd len bez ďalšieho objasnenia dospel k záveru, že okolnosti na strane otca neboli v podstatnej miere zmenené od posledného rozhodovania v otázke výživného a tiež, že jeho vyživovacia povinnosť je určená v maximálnej možnej hranici. S týmto matka rozhodne nesúhlasí. Tieto závery sú len ťažko pochopiteľné a súdne rozhodnutie vôbec neobsahuje relevantné dôvody pre ktoré súd nezohľadnil skutočnosť, že maloleté deti v porovnaní s predchádzajúcim rozhodnutím o výške výživného trávajú u otca len minimálny čas. Vyživovacia povinnosť k jeho plnoletej dcére bola rozhodnutím súdu znížená na sumu 100,- eur od 01.08.2015 teda otec má k dispozícii minimálne sumu 20,- eur mesačne navyše, vlastníctvo nehnuteľnosti a to 3 izbového bytu, ktorý užíva sám a je preto na mieste, aby toto vlastníctvo využil na získanie zdrojov buď z predaja a zabezpečenia bývania v menšom byte alebo z prenájmu ním nevyužívanej časti bytu, ďalej z titulu vyporiadania zaniknutého BSM manželov kedy otec mal k dispozícii sumu 110.000,- eur a aktuálne určená výška výživného vychádza z dohody rodičov kedy otec uvádzal príjem na úrovni 800,- eur mesačne. V prípade, že otec v neskorších konaniach vo veci starostlivosti o maloleté deti uviedol príjem na úrovni 1.000,- eur, je potrebné aj toto samotné tvrdenie otca považovať

za jednoznačnú zmenu okolností a to nárast jeho príjmovej úrovne. Za danej situácie nepovažuje matka za správne konštatovanie súdu, že aj keby súd vychádzal z ustálenia príjmu na úrovni 1.000,- eur nie je možné jemu určenú vyživovaciu povinnosť zvýšiť vzhľadom na to, že už je dosiahnutý jeho strop. Týmto záverom súd fakticky pripustil, že je správne aby otec za ním tvrdenej úrovni príjmu 800,- eur uzatvoril rodičovskú dohodu na 100,- eur pre každé z detí, avšak pri zvýšených disponibilných zdrojoch na 1.000,- eur, už nie je adekvátne zvýšenie vyživovacej povinnosti možné a to napriek zvýšenej potrebe na strane detí.

4. A napokon súd nezohľadnil, že otec podľa predloženého daňového priznania za rok 2017 dosiahol príjmy z podnikania vo výške 17.578,70 eur, čo v porovnaní s príjmami za rok 2009 predstavuje nárast v prepočte 26%. Súd nepochopiteľne ponechal bez akéhokoľvek povšimnutia všetky zásadné argumenty matky, ktoré celkom zjavne sú spôsobilými skutočnosťami pre podstatnú zmenu okolností na strane otca. Dokonca potvrdzuje, že je možné od povinného rodiča spravodlivo požadovať, aby sa na zvýšených potrebách maloletých detí podieľal zvýšeným výživným aj v prípade, kedy jeho príjem zostal nezmenený. Súd ďalej uviedol, že z prehľadu výpisov z účtov zistil, že priemerný mesačný príjem otca spolu s platbami jeho priateľky je cca 500,- eur. Tento postup a závery súdu matka namieta ako nesprávne, považuje ich za úplne absurdné. V prvom rade, podľa názoru matky nie je možné ustáliť príjem povinného rodiča, ktorý je samostatne zárobkovo činnou osobou len na základe výpisu z účtu. Dôkazným bremenom v súvislosti s preukazovaním svojich celkových majetkových pomerov vrátane so sprístupnením chránených údajov je zaťažený povinný rodič, ktorý má príjmy z inej než závislej činnosti podliehajúcej dani z príjmu. K bodu 31. odôvodnenia je potrebné podotknúť, že otec predložil na výzvu súdu výpisy neaktuálne a len za obdobie do apríla 2018 aj to z jedného bankového účtu, na ktorom nedošlo za celé obdobie roku 2018 k žiadnemu relevantnému kreditnému pohybu svedčiacemu o pripísaní príjmu z jeho činnosti. Po preskúmaní obrátov a pohybov na tomto účte matka vyjadrila pochybnosť o tom, že tento bankový účet je jediným, ktorým otec disponuje, pretože nemá žiadne pohyby, nie sú v ňom viditeľné žiadne platby. Preto je matka toho názoru, že otec si nesplnil svoju povinnosť objektívne preukázať svoje príjmové pomery. Súd vôbec neuvádza ako a či vôbec vyhodnocoval potencionálne možnosti otca. Matka považuje za neakceptovateľné, aby otec nevyvinul žiadnu snahu o zabezpečenie si adekvátneho zdroja príjmu tak, aby si mohol plniť vyživovaciu povinnosť k maloletým deťom, na ktoré prispieva 8 rokov nezmeneným výživným. Je neakceptovateľný záver, že by otec v postačujúcej miere využíval svoje schopnosti a možnosti na dosahovanie príjmov, ktoré by boli spôsobilé pokrývať rastúce náklady na zabezpečenie svojich dospelých detí. Pokiaľ by skutočne otec v rámci svojho podnikania dlhodobo získaval finančné prostriedky na hranici efektivity takéhoto podnikania, je namieste požadovať od otca, aby využil všetky svoje možnosti zefektívniť svoje podnikanie, prípadne popri podnikaní sa zamestnať alebo nájsť si príležitostnú prácu, keďže musí práve otec zohľadniť oprávnenosť nárokov detí a prirodzenosť ich nárastu a tiež fakt, že ich zabezpečenie je na rodičoch. Na strane otca sú vytvorené všetky podmienky zabezpečiť si dostatok finančných prostriedkov pre to, aby zodpovedne mohol uspokojovať odôvodnené potreby všetkých osôb ku ktorým má vyživovaciu povinnosť. Z pohľadu matky súd absolútne rezignoval na komplexné zhodnotenie osobných zárobkových a majetkových pomerov otca a dospel k záverom, ktoré nemajú žiadnu oporu v skutkových zisteniach, sú s nimi v rozpore alebo vôbec nie je jasné z čoho vyplývajú. Žiadne preskúmania aktuálnych reálnych, potenciálnych možností s schopnosťami otca neuskutočnil. Matka považuje aj rozhodnutie za také, že nedisponuje dostatočne zdôvodnením a z tohto pohľadu ho považuje za nejasné, nezrozumiteľné, arbitrárne. Ďalej rozhodnutie považuje za nespravodlivé, nezákonné, vychádza z nedostatočného skutkového posúdenia okolností veci, prezentuje nesprávne právne závery a tieto odôvodňuje zmätočne, iracionálne a nelogicky. Súd podľa názoru matky alibisticky odmietol naplniť mnohé zo svojich základných spoločenských úloh a neposkytol elementárnu ochranu záujmu a potrebám maloletých detí ktoré musia byť v jadre pozornosti všetkých orgánov štátu. Žiada, aby odvolací súd rozsudok zmenil a výživné na maloleté deti v zmysle návrhu zvýšil.

5. K odvolaniu matky sa vyjadril otec prostredníctvom splnomocnenca. Poznamenal, že maloletá X. bude mať 18 rokov. Zdôraznil, že v peňažnom ústave má iba jeden účet, nemá viaceré účty. Pracuje do 18.00 hod., niekedy aj dlhšie, preto sa nemôže zamestnať v inej práci. Poukázal na skutočnosť, že matka kúpila deťom mobilné telefóny každej za 600,- eur, boli letecky na dovolenke na Kréte, ďalej s deťmi bola v Budapešti, v Rakúsku a v Nemecku. Uviedol, že cenu prác určuje firma pre ktorú pracuje a nie otec. Pokiaľ matka namieta, že súd v rozhodnutí neprihliadol na nepriaznivý zdravotný stav matky je potrebné uviesť, že jej zdravotný stav nemal vplyv na príjem z jej podnikania. Tvrdenie matky v odvolaní, že obdržal 110.000,- eur v rámci vysporiadania BSM je síce pravdivé, avšak tieto peniaze použil na

nákup 3-izbového bytu a zariadenia, v ktorom býva, kde sa môže stretávať s dcérami. V súčasnosti je otec sústavne v mínuse skoro 1.500,- eur, preto nemá peniaze na vyššie výživné. Schopnosti otca sú obmedzené, sú na hranici 30% z jeho čistého príjmu, preto súd prvej inštancie postupoval správne, keď návrh matky zamietol. Navrhuje odvolanie matky zamietnuť.

6. Procesný opatrovník po dôkladnom oboznámení sa s odvolaním matky oznamuje, že odporúča odvolaniu matky vyhovieť a výživné zvýšiť primerane zárobkovým možnostiam a schopnostiam otca s prihliadnutím na vek a potreby maloletých detí.

7. K vyjadreniu otca matka uviedla, že zotrúva na svojom postoji a podané odvolanie považuje za dôvodné. Je toho názoru, že všetky jej argumenty majú oporu v príslušnej právnej úprave súvisiacej ustálenou judikatúrou ako aj na skutočnostiach ktoré boli predmetom dokazovania.

8. Procesný opatrovník k vyjadreniu matky a k vyjadreniu otca uviedol, že sa pridriava svojho predchádzajúceho vyjadrenia.

9. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 Civilného sporového poriadku), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 Civilného sporového poriadku), oprávnenou osobou - účastníkom (§ 359 Civilného sporového poriadku), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie prípúšťa (§ 355 ods. 1 Civilného sporového poriadku), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 363 Civilného sporového poriadku) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. d), f), h) Civilného sporového poriadku v spojení s § 62 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku), preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie bez viazanosti rozsahom (§ 65 Civilného mimosporového poriadku) a dôvodmi odvolania (§ 66 Civilného mimosporového poriadku), bez potreby zopakovania alebo doplnenia dokazovania (§ 68 Civilného mimosporového poriadku), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 Civilného sporového poriadku a contrario) a dospel k záveru, že bolo potrebné rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť (§ 389 ods. 1 písm. b) Civilného sporového poriadku) a vec mu vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 391 ods. 1 Civilného sporového poriadku).

10. Predmetom konania na súde prvej inštancie bolo rozhodovanie o návrhu matky na zvýšenie výživného k maloletým deťom. Predmetom odvolacieho konania s poukazom na dôvody matky predostreté v odvolaní bolo posúdiť či konanie nemá inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a či súd prvej inštancie dospel k správnym skutkovým zisteniam a či rozhodnutie vychádza zo správneho právneho posúdenia veci.

11. Podľa § 62 ods. 1, 2, 3, 4 a 5 Zákona o rodine plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samey sa živiť. Obaja rodičia pritom prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Každý z rodičov bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť si svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené nepnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti pritom súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

12. Pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie (§ 75 ods. 1 Zákona o rodine).

13. V zmysle § 78 ods. 1 a 3 Zákona o rodine dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného na maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh. Pri zmene pomerov sa vždy prihliadne na vývoj životných nákladov.

14. Podľa § 163 ods. 1 O.s.p. rozsudok odsudzujúci na plnenie v budúcnosti zročných dávok alebo na plnenie v splátkach možno zmeniť ak sa podstatne zmenili okolnosti, ktoré sú rozhodujúce pre výšku a ďalšie trvanie dávok alebo splátok. Zmena rozsudku je prípustná od času, keď došlo k zmene pomerov.

15. Pri rozhodovaní o zmene výživného v zmysle citovaných ustanovení zákona je nevyhnutné previesť porovnanie okolností dôležitých pre určovanie výživného tak v dobe skoršieho ako i nového rozhodovania a to na základe spoľahlivých a úplných výsledkov dokazovania. Je pritom potrebné prihliadnuť ku všetkým okolnostiam, ktoré by mohli odôvodniť zmenu výživného, ak sa závažnejším spôsobom prejavia v pomeroch účastníkov v porovnaní s ich pomermi v čase vyhlásenia predchádzajúceho rozsudku. Zmena pomerov pritom môže byť odôvodnená buď subjektívne okolnosťami na strane povinného, resp. oprávneného, alebo objektívne napríklad vývojom životných nákladov. V zmysle valorizačnej klauzuly obsiahnutej v § 78 ods. 3 už vývoj životných nákladov je objektívnou okolnosťou, ktorá sama osebe môže odôvodniť zmenu výšky výživného. Zmena výšky výživného je pritom možná najskôr od času, keď došlo k zmene pomerov.

16. Z citovaných ustanovení zákona vyplýva, že konkrétna výška výživného je ovplyvňovaná faktormi jednak na strane výživou oprávneného, jednak na strane povinného. Na strane oprávneného je potrebné skúmať jeho skutočné odôvodnené potreby s ohľadom na zákonnú mieru povinnosti rodiča, ktorá je daná tým, že dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov. Oprávnené potreby pritom nezahŕňajú iba stravovanie, ale sú dané širšie jednak potrebami bytovými, odevnými, zdravotnými, kultúrnymi závisia predovšetkým od veku, zdravotného stavu, schopností živiť sa sám, schopností starať sa o seba a podobne. Medzi odôvodnené potreby nepatria len pravidelné mesačné výdavky, ale aj náhodné výdavky, ktoré napríklad súvisia so zdravotným stavom oprávneného ako sú napr. liečebné náklady. Súd na ne musí pri určovaní výživného prihliadnuť. Na strane oprávneného sa tiež skúmajú jeho schopnosti, možnosti a majetkové pomery, existencia a počet iných osôb povinných poskytovať mu výživu a ich schopnosti, možnosti a majetkové pomery, počet nimi vyživovaných osôb a výška takéhoto výživného ako i vyživovaciu povinnosť iných povinných voči týmto osobám.

17. Na strane povinného rodiča je nevyhnutné prihliadnuť na okruh osôb, ktoré sú povinné poskytovať výživné dieťaťu a výšku a spôsob už poskytovaných plnení, kde je potrebné zohľadniť tiež starostlivosť o dieťa a jeho domácnosť. Na strane povinného sa prihliada tiež najmä na jeho schopnosti, teda faktické príjmy, ale i na jeho možnosti, teda na to, čo je objektívne možné, aby zarobil s ohľadom na svoj vek, zdravotný stav, kvalifikáciu, odbornosť, nadanie, vedomosť, zručnosti, pracovné skúsenosti i situáciu na trhu práce. Okrem toho je potrebné vždy vyhodnotiť i majetkové pomery oboch povinných rodičov. Táto kategória zahŕňa jednak majetok rodičov a jednak ich životný štandard, ktorým sa navonok prezentujú. Okrem uvedeného na strane povinného rodiča je vždy potrebné prihliadnuť k počtu, druhu, výške a dôvodnosti iných vyživovacích povinností a zároveň na okruh osôb, ktoré sú povinné týmto oprávneným poskytovať výživné, ich schopnosti, možnosti a majetkové pomery. Súd je povinný prihliadať tiež na zárobkové možnosti povinných rodičov podľa príjmov z obdobia pred zmenou zamestnania vtedy, ak sa preukáže, že to bol rodič, ktorý sa vzdal bez vážneho dôvodu výhodnejšieho zamestnania alebo zárobku. V takom prípade je súd povinný skúmať dôvody, ktoré ho viedli k strate na príjmoch alebo majetku.

18. Podľa § 220 ods. 2 Civilného sporového poriadku v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

19. Obsahom práva na spravodlivý súdny proces (čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd) je umožniť každému bez akejkoľvek diskriminácie reálny prístup k súdu, pričom tomuto právu zodpovedá povinnosť súdu vo veci konať a rozhodnúť. Právo na spravodlivý súdny proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Do práva na spravodlivý proces ale nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov

(IV. ÚS 252/04), ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa rozhodlo v súlade s jeho požiadavkami (I. ÚS 50/04). Do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nepatrí ani právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia dôkazov (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

20. Rozhodnutie súdu ako orgánu verejnej moci nemusí byť totožné s očakávaniami a predstavami účastníka konania, ale z hľadiska odôvodnenia musí spĺňať parametre (limity) zákonného rozhodnutia (§ 220 ods. 2 Civilného sporového poriadku), pričom účastníkovi konania musí dať odpoveď na podstatné (zásadné) otázky a námietky spochybňujúce závery namietaného rozhodnutia v závažných a samotné rozhodnutie ovplyvňujúcich súvislostiach. Právo (účastníka konania) a povinnosť (súdu) na náležité odôvodnenie súdneho rozhodnutia vyplýva z potreby transparentnosti služby spravodlivosti, ktorá je esenciálnou náležitosťou každého jurisdikčného aktu (rozhodnutia). Citované zákonné ustanovenia sa totiž chápu aj z hľadiska práv účastníka konania na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ktorého imanentnou súčasťou je aj právo na súdne konanie spĺňajúce garancie spravodlivosti, a tieto ustanovenie treba vykladať a uplatňovať aj s ohľadom na príslušnú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (porovnaj napr. rozsudok vo veci *García Ruiz* proti Španielsku z 21. januára 1999, sťažnosť č. 30544/96, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1999-I) tak, že rozhodnutie súdu musí uviesť presvedčivé a dostatočné dôvody, na základe ktorých je založené. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí sa posúdiť vo svetle okolností každej veci. Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva teda nevyžaduje, aby na každý argument účastníka konania bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (rozsudok *Georgiadis* proti Grécku z 29. mája 1997, sťažnosť č. 21522/93, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-III; rozsudok *Higginsová* a ďalší proti Francúzsku z 19. februára 1998, sťažnosť č. 20124/92, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1998-I). Ústavný súd Slovenskej republiky vyslovil, že „súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu“ (porovnaj uznesenie z 3. júla 2003 sp. zn. IV. ÚS 115/03). Ústavný súd vo svojom uznesení z 23. júna 2004 sp. zn. III. ÚS 209/04 vyslovil, že „Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia“. Odvolací súd v prípade potvrdenia rozsudku súdu prvej inštancie sa v princípe môže obmedziť na prevzatie odôvodnenia podaného súdom prvej inštancie (porovnaj rozsudok *Helle* proti Fínsku z 19. decembra 1997, sťažnosť č. 20772/92, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-VIII).

21. Porovnajúc odôvodnenie preskúmaného rozsudku súdu prvej inštancie s vyššie uvedenými kritériami je zrejmé, že súd prvej inštancie sa nimi dôsledne neriadil. Z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie s poukazom na vyššie uvedenú argumentáciu nie sú zrejmé pre rozhodnutie súdu relevantné myšlienkové postupy a úvahy, ktoré viedli súd prvej inštancie k takémuto spôsobu rozhodnutia. Pokiaľ nie je zrejmé, aký právny záver o skutkovom stave veci urobil súd prvej inštancie v rozsúdenej veci, teda akú tzv. skutkovú vetu podrobil právnej kvalifikácii, bez odôvodnenia vzťahu medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej, je potrebné prijať záver, že takéto rozhodnutie je zaťažené vadou, ktorá má za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

22. Vo vzťahu k zisteniu relevantných pomerov čase ostatného rozhodnutia, súd prvej inštancie uviedol, že išlo o rozsudok Okresného súdu Trnava 26C/171/2010-52 zo dňa 15.10.2010 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnava č. k. 24Co/453/2010-79 zo dňa 02.03.2011, pričom aké boli v tom čase pomery na strane detí, matky a otca súd prvej inštancie neuviedol (pozri bod 46. odôvodnenia). Keďže absentuje uvedenie pomerov v čase ostatného rozhodnutia o výživnom, k porovnaniu pomerov nedošlo dôsledne. Súd prvej inštancie odôvodnil zmenu pomerov na strane maloletých detí, na strane matky, porovnanie pomerov vôbec pri vyhodnení vykonaného dokazovania neuviedol a u otca uzavrel, že k zmene pomerov nedošlo, pričom súd neuviedol pomery otca v čase ostatného rozhodnutia a teda nemohol

porovnať či nastala zmena pomerov. Predchádzajúci ani súčasný príjem otca nie je vyhodnotený. Pokiaľ súd konštatoval, že podľa predložených daňových priznaní za rok 2016 a 2017 sa príjem otca podstatne nezmenil, je potrebné zohľadniť, že pri posudzovaní príjmov rodičov - podnikateľov vychádza súd z daňového priznania podnikateľa a z jeho peňažného denníka, pričom prihliada na jeho celkové majetkové pomery ako v prípade osôb v pracovnom pomere. Je potrebné zaoberať sa charakterom nákladov a kontrola výdavkov by sa mala vykonať vždy, aby sa mohli komplexne zistiť majetkové pomery takéhoto rodiča. Je totiž nepochybné, že každý podnikateľ sa v rámci daňového priznania snaží čo najviac minimalizovať svoj zisk, aby mu bola následne vymieraná čo najnižšia daň. Z napadnutého rozsudku vyplýva, že súd zobral do úvahy iba daňové priznanie otca, čo je nedostatočné pre posúdenie celkových majetkových pomerov. Súd prvej inštancie nedal odpoveď na argument matky ohľadom príjmu otca z titulu vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov vo výške 110.000,- eur, pričom išlo nepochybne o príjem, ktorý mohol ovplyvniť celkové majetkové pomery otca, súd neuviedol z akého dôvodu tento argument nepovažoval za relevantný.

23. Z obsahu spisu v prejednávanej veci teda nemožno vyvodit', že by súd prvej inštancie posudzoval vec dôsledne, a že by tomu dostatočne prispôbil i postup pri dokazovaní. Vykonané dokazovanie o pomeroch rodičov a maloletých detí nezodpovedá tomu, aby na jeho základe mohol byť súdom prvej inštancie vyslovený záver o zamietnutí návrhu matky na zvýšenie výživného. Súd prvej inštancie sa nie dostatočne sústredil na zistenie príjmov rodičov, najmä otca, ako i na zistenie jeho životnej úrovne rodiny a celkových majetkových pomerov.

24. Povinnosťou súdu prvej inštancie v intenciách vyššie uvedených záverov odvolacieho súdu, je komplexne vyhodnotiť pomery rodičov, zistiť dôsledne príjmy rodičov a ich celkové majetkové pomery. V zmysle vyhľadávacej zásady, vzťahujúcej sa na nesporové konania, je potrebné objektivizovať príjmy a ustáliť zárokové a majetkové pomery rodičov, preukázaním ich pravidelných a nepravidelných príjmov a výdavkov. Okrem príjmov a výdavkov majetkové pomery rodičov ovplyvňuje aj vlastnícke právo k nehnuteľnostiam, hnutelným veciam vyššej hodnoty, peňažné prostriedky na účtoch v peňažných ústavoch. Pomery v domácnosti sú tiež ovplyvňované spolužitím s inými osobami.

25. Súd prvej inštancie náležite nezistoval všetky relevantné okolnosti pre rozhodnutie o zamietnutí návrhu matky na zvýšenie výživného, pričom nevykonala i ďalšie dokazovanie nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci a tým neposúdila všetky do úvahy prichádzajúce rozhodné okolnosti daného prípadu.

26. V súhrne vzhľadom na uvádzané sa tak vec dostala do takej polohy, v ktorej by náprava pochybení súdu prvej inštancie vyžadovala takú mieru ingerencie odvolacieho súdu, ktorá by v skutočnosti mala za následok aj nahrádzanie činnosti súdu prvej inštancie (úlohou odvolacích súdov napriek preneseniu na ne určitých činností vyžadovaných skôr od súdov prvej inštancie je totiž stále prieskum správnosti rozhodnutí súdov prvej inštancie s prípadným doplnením dokazovania a nie vykonávanie základného dokazovania).

27. Odvolací súd riadiac sa uvádzaným, preto rozsudok súdu prvej inštancie zrušil (§ 389 ods. 1 písm. b) Civilného sporového poriadku) a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 391 ods. 1 Civilného sporového poriadku).

28. Žiada sa dodať, že u nepreskúmateľného rozhodnutia nemožno hodnotiť správnosť relevantných právnych otázok, ani vady prvoinštančného konania, preto bolo nutné tento rozsudok vo zvyšnej časti zrušiť a otvoriť súdu prvej inštancie procesný priestor pre vydanie nového rozhodnutia, ktoré nebude postihnuté zmieneným deficitom. Rovnako nemôže byť žiadnej pochybnosti o tom, že nahrádzanie faktickej pasivity súdu prvej inštancie v uvedenom smere činnosťou odvolacieho súdu neprichádza do úvahy, nakoľko úlohou odvolacieho súdu je len prieskum správnosti rozhodnutí súdu prvej inštancie s prípadným menej náročným doplnením alebo zopakovaním dokazovania, čo vylučovalo prípadné rozhodnutie odvolacieho súdu s konečnou platnosťou.

29. Povinnosťou súdu prvej inštancie, súc pritom viazaný právnym názorom odvolacieho súdu podľa § 391 ods. 2 Civilného sporového poriadku, bude opätovne vec posúdiť, prihliadnuť na skutočnosť, že X. nadobudla plnoletosť, doplniť dokazovanie v naznačenom smere, ktoré je nevyhnutné vyhodnotiť v súlade s ustanovením § 191 Civilného sporového poriadku, a to najmä so sústredením sa na sporné otázky, ako aj odvolacie argumenty matky, tieto posúdiť z hľadiska všetkých na vec vzťahujúcich sa zákonných

ustanovení (ktoré uvedie aj v odôvodnení rozsudku) a potom po zvážení všetkých preukázaných okolností daného prípadu vo veci znova rozhodnúť, pričom rozhodnutie je potrebné náležite v súlade s ustanovením § 220 ods. 2 Civilného sporého poriadku odôvodniť.

30. V novom rozhodnutí rozhodne súd prvej inštancie znova o náhrade trov konania pred súdom prvej inštancie aj odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 Civilného sporového poriadku).

31. Senát krajského súdu prijal rozhodnutie pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).